

Câu lạc bộ thơ
TÂN HÌNH THỨC

VẬN ĐỘNG SÁNG TÁC VÀ THẢO LUẬN

Báo Giấy • Tháng 3 năm 2017 • Năm thứ 3 • Số 34

POETRY JOURNAL IN PRINT • BÁO GIẤY

Print it out yourself

Vietnamese & English Poetry • Tri-Monthly
Second year • March 2017 • Number 3

Publisher: Tan Hinh Thuc Publishing Club • Santa Ana, California, USA
www.thotanhinhthuc.org

ISSN: 2475-2274

Contact: Khe Iem, email: journalinprint@gmail.com

Editorial Staff: Diễm Thọ, Khế Iêm, William Noseworthy,
Phạm Kiều Tùng, Trần Vũ Liên Tâm, Richard Sindt

About Us

When we read words on paper in Western-influenced languages, we read in a linear way: from left to right, from top to bottom, line by line, from beginning to end. But reading on the Internet is often done in a non-linear way; web pages usually contain more than one readable item, so the reader is tempted to jump around and not concentrate. When reading web pages, we tend to read more quickly and less deeply than when we read on paper. Báo Giấy (Poetry Journal in Print) seeks to allow both kinds of reading.

The world is becoming ever smaller, and every civilization is reaching out to others because we are all in the same race; human. Humanity requires understanding and peaceful exchanges which will enrich our lives. In the age of the Internet, poetry has become a simple and convenient means to rapidly discover and begin to understand the cultures of many different peoples.

Báo Giấy is non-profit organization, and the Editorial Staff are all working volunteers. If you want to be member of Báo Giấy, please, send us an email.

“Thế giới trở nên ngày càng nhỏ hẹp, và mỗi nền văn minh đều vươn tới những nền văn minh khác bởi lẽ tất cả chúng ta đều cùng thuộc một nòi là giống người. Nhân loại cần đến những cuộc trao đổi trên cơ sở thông cảm lẫn nhau và hòa bình để làm phong phú cuộc sống của chúng ta. Trong thời đại Internet, thơ đã trở nên một phương tiện giản đơn và thuận tiện để phát hiện nhanh chóng và bắt đầu hiểu được những nền văn hóa của nhiều dân tộc khác nhau.”

Contents / Mục Lục

Hường Thanh	<i>Waiting For The Rainy Day / Chờ Ngày Mưa</i>	2
Hạnh Ngô	<i>The Changing Heart / Tâm Biến Đổi</i>	3
Vương Ngọc Minh	<i>The Very Shallow Sea / Biển Cạn Cột</i>	3
Nguyễn Văn Vũ	<i>The Poor Snow Men / Những Ông Già Tuyết Tội Nghiệp</i>	5
Nguyễn Thánh Ngã	<i>The Trash Poem / Bài Thơ Rác</i>	5
Thiên Đăng	<i>Gia-lai Kontum Or Returning to One's Former Residence / Gia-Lai Kontum Hay Về Một Chỗ Đã Sống</i>	6
Gyăng Anh Iên	<i>Suite Number 5 / Tổ Khúc Thứ 5</i>	7
Frederick Turner	<i>The Articulate Energy of The Trium / Sinh Khí Thơ Của Tam Khoa</i>	8
a.d. winans	<i>Panama Memories / Ký Ức Panama</i>	16
Bill Wolak	<i>The Lover's Body / Thân Xác Người Yêu</i>	16
Phill Provance	<i>Too Funny / Quá Buồn Cười</i>	17
Corolyn Mary Kleefeld	<i>Sheer Magic / Hoàn Toàn Ma Thuật</i>	18
Lidia Chiarelli	<i>Times Square</i>	19
Frederick Feirstein	<i>Shakespear</i>	20
Tom Riordan	<i>Ignorance / Sự Dốt Nát</i>	

Huong Thanh

WAITING FOR THE RAINY DAY

a piece of the barren
land is in drought, water
comes into the house, dot
dot tiny, tiny dots

dots, a piece of the bar-
ren land, grasses [are] dry,
the roads [and] people
people are arching their

heads, waiting for the rain
to come into the house,
only dot, tiny dot,
you and me, me and you,

only dots tiny dots,
we're arching our heads
waiting [for] the rain to
return, the piece of land

[to have] grasses green [that
are] and grow even if
there are only dots
tiny dots.

Hường Thanh
CHỜ NGÀY MƯA

mảnh đất khô mùa
hạn hán nước điện
vào nhà chấm chấm
nhỏ chấm chấm nhỏ

mảnh đất khô cỏ
khô con đường người
người cong cái đầu
chờ mưa vào nhà

chỉ chấm chấm nhỏ
em và anh anh
và em chỉ chấm
chấm nhỏ chúng ta

cong cái đầu chờ
mưa về mảnh đất
cỏ xanh rồi mọc
dù chấm chấm nhỏ.

Translated into English by Tran Vu Lien Tam

Hanh Ngo
THE CHANGING HEART

Yesterday, there was an incident so sad that [I] wanted to meet death, [next] morning thinking about that dismal in-

cident [I] wanted to go in the forest deep, not to face it; just pushing to wash my hair, going to make a

pot of tea, take one sip in to the belly, oh the tea is so good so how can [I] go find death in the deep for-

est, alone by myself in the middle of this morning with leisure wanting to step forward, only at leisure

can we realize our hearts change continuously with no breaks, sadness [and] joy like water falling, thanks to a sip

of lotus tea from dad, [who] purchased it the other day, it has a bit of endearing love ... right dad?

Vuong Ngoc Minh
THE VERY SHADOW SEA

I asked the kingfisher, did you see that I was here yesterday, it responded yesterday there wasn't a cloud here at all, oh, just

chasing the sharp peg, I said hmm perhaps you have forgotten already, it responded, I almost toppled down from that sharp peg,

Hanh Ngo
TÂM BIẾN ĐỔI

Hồi hôm có một chuyện buồn muốn đi chết buổi sáng nghĩ đến chiện sâu bi đó lại muốn vào rừng

sâu không đối diện với nó thôi ráng đi gội cái đầu ráng đi pha ấm trà uống một ngụm vào

bụng ây da trà quá ngon sao có thể đi chết trong rừng sâu một mình giữa buổi sáng hôm

nay thanh thoi muốn bước tới thanh thoi mới biết tâm mình biến đổi không ngừng nghỉ buồn vui như thác

nước cũng nhờ ngụm trà sen của ba mua bữa trước có bỏ chút tình thân thiết ... phải không ba?

11/9/2014

Translated into English by Tran Vu Lien Tam

Vuong Ngoc Minh
BIÊN CẠN CỘT

Tôi hỏi con chim bói cá mây có thấy tao ở đây hôm qua nó đáp hôm qua chả có đám mây nào ở

đây hết mẹ rượt cái cọc nhọn tôi nói hừm có lẽ nào mây quên rồi ư nó đáp suýt nữa tôi té nhào

I demanded again [and] sharply
prolonged each word, did you see me
here yesterday, the kingfisher,
pausing while thinking, responded,

yesterday you didn't want it like
that, you must be dreaming, oh, just
chasing the sharp peg, I said
perhaps you have forgotten al-

ready, it responded there was
a crazy man who staked the sharp
peg [and] called me to stand on it,
I almost toppled down on my

neck, I glanced at the kingfisher
[and] demanded sharply [and] prolonged
each word, yesterday did you see
me here, as if it was thinking,

the kingfisher responded, yes-
terday there wasn't anything
worth remembering, I almost
toppled down from that sharp peg, I

swept my eyes around, oh, just chas-
ing the sharp peg, as if the king-
fisher was tumbling down, I said
you had never paid attention

to anything, life would never
have ending stories, it's better
if you answer me whether you
saw me have meaning in this life,

yesterday, the kingfisher no
longer acted as if it was think-
ing, it answered with reluctance
I already looked up and saw

clouds countless clouds, yesterday were
you clouds? I almost toppled down
and broke my neck!

Translated into English by Tran Vu Lien Tam

lộn cổ từ cái cọc nhọn
đấy tôi hỏi lại gần từng
chữ mà có thấy tao ở
đây hôm qua con chim bói

cá ra về nghĩ ngợi nó
đáp hôm qua anh có muốn
như vậy đâu anh mơ thì
có mẹ rượt cái cọc nhọn

tôi nói có lẽ nào mà
quên rồi ư nó đáp có
một thằng điên cắm cái cọc
nhọn kêu tôi đứng trên đó

suýt nữa tôi té nhào lộn
cổ tôi đưa mắt nhìn con
chim bói cá hỏi gần từng
chữ hôm qua mà có thấy

tao ở đây ra về nghĩ
ngợi con chim bói cá đáp
hôm qua có cái gì đáng
để nhớ lại chứ suýt nữa

tôi té nhào lộn cổ từ
cái cọc nhọn đấy tôi đảo
mắt nhìn quanh mẹ rượt
cái cọc nhọn con chim bói

cá cứ chực đổ nhào tôi
nói mà chưa bao giờ chú
ý đến điều gì cả cuộc
đời có bao giờ hết chuyện

chứ tốt hơn mà trả lời
tao là mà có thấy tao
ở đây nghĩa là trên đời
này hôm qua con chim bói

cá hết còn ra về nghĩ
ngợi nó lưỡng lự đáp tôi
đã nhìn lên đâu thấy mây
nhiều vô kể có phải hôm

qua anh là mây? suýt nữa
tôi té nhào lộn cổ đấy!

Nguyen Van Vu
THE POOR SNOW MAN

Noel comes with the sun like
the beginning of summer,
or like tonight, the be-
ginning of a campfire night,

in the middle of Mid-Au-
tumn full moon night [one] cannot
think of the act of hanging
a warm jacket over an

arm, yet [one] must hold the warm
jacket over the arm, as
[one] treads, [one] sweats
with forehead sweat next to the

flint-dried snowy pine tree covered
in flint-dried snow, it doesn't
know from where dusty smoke is
drowned from where wildfires burn from

where holes are pierced in the
ozone layer to where this
place the season of Noel
is returning to the wrong

place, such poor snow men are
getting cooked in the outfits
as red as fire and as tight
as the steaming pot ....

Translated into English by Tran Vu Lien Tam

Nguyen Thanh Nga
THE TRASH POEM

The wealthy people litter trash,
the people of poverty toss
trash, the vehicles move trash, the
landfills reek in the middle of

the city's heart, the children dig
trash, it's already a life, eve-
ryone alike has trash, because
of trash and trash already had

Nguyễn Văn Vũ
NHỮNG ÔNG GIÀ TUYẾT TỘI NGHIỆP

Nô en đến cùng nắng
như bắt đầu hè hay
như tối nay bắt đầu
một đêm lửa trại giữa

đêm rằm trung thu không
thể nào nghĩ đến chuyện
phải vắt chiếc áo ấm
trên tay thế mà phải

vắt chiếc áo ấm trên
tay vừa đi vừa rịn
mồ hôi trán bên những
cây thông tuyết khô rang

phủ tuyết khô rang không
biết ở đâu ngập bụi
khói ở đâu cháy rừng
ở đâu tầng ô dôn

thùng lỗ mà nơi đây
mùa Nô en về như
lộn chỗ thật tội nghiệp
cho những Ông già tuyết

sắp chín trong những bộ
đồ đồ như lửa và
kín như cái nồi hấp ...

Huế, 25.12.2015

Nguyễn Thánh Ngã
BÀI THƠ RÁC

Những người giàu xả rác những người
nghèo ném rác những chiếc xe chở
rác những hố rác bốc mùi giữa
lòng thành phố những đứa trẻ bới

rác đã là cuộc sống ai cũng
có rác vì rác và rác đã
làm nên cuộc sống và cuộc sống
phế thải rác đó là điều dĩ

made life and life wastes trash, of course
that is a fact, certainly and
naturally that every-
body already knows, just like

me crinkling a draft paper, throw-
ing it into the trash basket,
knowing a poem of trash was just
born there [and] thrown away, in that

basket filled with trash a trash poem
never knew that it is trash, it's
just blatantly disregards it-
self as trash, in the crowded basket

filled with trash, yet it calls itself
the king (of trash) until all catch fire

then all scream out together the
comic song "from ashes return
to ashes" and just like that the
comic song just keeps repeating

and repeating while my trash poem keeps
being the king of trash because the
wealthy people litter trash, and
the street children still dig trash ...

Translated into English by Tran Vu Lien Tam

Thien Dang

GIA-LAI KONTUM OR RETURNING TO
ONE'S FORMER RESIDENCE

If you are recalling an old
memory then memory is
just a story [which is] vague,
a chain that's now simply words,

(the stone which we had hidden be-
hind, a book which we had read, a
forest which we had forgotten)
the words that we many times had

nhiên, hẳn nhiên và tự nhiên mà
ai cũng biết giống như tôi vò
một tờ giấy nháp vút vào sọt
rác tôi biết trong đó một bài

thơ rác vừa ra đời vừa bị
vút đi trong cái sọt đầy rác
một bài thơ rác không hề biết
mình là rác nó cứ ngang nhiên

không coi mình là rác trong cái
sọt chật chội đầy rác mà tự
xưng mình là vua (các loài rác)
cho đến khi ngọn lửa bén hơi

thì tất cả cùng thét lên bản
hài ca "là tro bụi hãy trở
về tro bụi" và cứ thế bản
hài ca cứ lặp đi lặp lại

trong khi bài thơ rác của tôi
cứ làm vua xứ sở rác vì
những người giàu xả rác và những
đứa trẻ lang thang vẫn còn bới

rác ...

Thiên Đăng

GIA-LAI KON-TUM HAY VỀ MỘT CHỖ ĐÃ
SỐNG

Nếu nhắc lại một ký ức thì
ký ức chỉ là một câu chuyện
mơ hồ một xâu chuỗi bầy giờ
chỉ thuần là từ ngữ (phiến đá

nào ta trú nấp quyển sách nào
ta đã đọc cánh rừng nào ta
đã đi lạc) là những từ ngữ
bao lần ta gặm nhấm hay lỡ

chewed, or accidentally had forgotten, forgotten a certain time in the hills [where] we had arrived, arrived and then left, (like an

exile life, a nomadic life, finding a place of dying or living) but through them, the words are now immaculate words, we write

down a remembered thought, a thought which has been forgotten.

Translated into English by Tran Vu Lien Tam

Gyang Anh Ien
SUITE NUMBER 5

Doesn't need the "Gloomy Sunday", but the sky is still morose and overcast like the song of Thai Thinh echoing from the old computer's speakers of a Thursday, the sky still has many clouds as if it couldn't wake him up any earlier, for any joy, so that he's no longer gloomy like this song now unknown of its writer, echoing in the sound of the wind chime hanging besides the empty door.

Translated into English by Tran Vu Lien Tam

quên quên một thời nào trên vùng
đồi ta đã đến đến rồi đi
(như một cuộc đày ải là cuộc
du canh du cư đi tìm chỗ

sống cái chết) nhưng xuyên qua chúng
những từ ngữ bây giờ nguyên vẹn
là từ ngữ ta ghi lại một
điều tưởng như vẫn nhớ, tưởng rằng

đã quên.

Gyang Anh Ien
TỔ KHÚC THỨ 5

Không cần một chủ nhật
buồn thì trời vẫn u
ám và âm đảm như
bài ca của Thái Thịnh
đang vắng vắng trong chiếc
loa máy tính cũ kĩ
của một ngày thứ năm
trời vẫn nhiều mây như
thế đã không thể đánh
thức hẳn sớm hơn cho
bất cứ một niềm vui
nào để hẳn thôi âm
đạm như bài ca giờ
cũng không biết là của
ai, đang vắng vắng trong
tiếng phong linh treo bên
cửa vắng.

THE ARTICULATE ENERGY OF THE TRIUM

SINH KHÍ THƠ CỦA TAM KHOA

Frederick Turner

By the Trivium of my title, of course, I mean things pertaining to the ancient curriculum—the “three ways”—of grammar, logic, and rhetoric. And the argument I want to make is that we need to reconsider those disciplines as the essential foundations of a poetry that people might actually read and find valuable.

Over the last few years there has been increasing attention to the loss of meter and form in poetry. This discussion of poetic form is important, but it is perhaps even more vital to discuss the issue of the content, matter, and subjects of poetry. The bridge between the one and the other was traditionally the Trivium—how to pack thought and feeling into words, how to achieve articulate energy, an energy of saying something important and exciting with appropriate force and memorability. Grammar gets speaker and hearer on the same page linguistically, establishing the code itself in which the message is sent and received: what things are named. Logic demonstrates the necessity of the relationship between the axioms and evidence adduced in the message and the conclusions drawn from them: how things are known. Rhetoric fleshes out or bodies forth the logic in terms of the senses and passions, calling upon our shared memories and associations as illustrations of the message: how things are communicated. Rhetoric uses the rich idiomatic resources of the language to indicate the most subtle shadings of irony, ambivalence, doubt, regret, ridicule, etc, as appropriate to the discourse; and attracts us to continue listening by its wit, suspense, and charm.

All three elements of the Trivium have been under ideological attack for several decades. Grammar has been suspected of being an arbitrary straitjacket, condemning the mind of

Dĩ nhiên, khi đề chữ “Tam Khoa” trong tựa đề, tôi muốn nói đến những thứ liên quan tới chương trình giáo dục cổ điển – “ba phương pháp” – văn phạm, lý luận và tu từ. Và tranh luận tôi muốn đưa ra ở đây là chúng ta cần xem xét lại những môn học này như là nền tảng thiết yếu cho thơ (là thứ thơ) mà người ta có thể thực sự đọc được và nhận thấy có giá trị.

Qua vài năm gần đây, ngày càng có nhiều chú ý đến sự thất thoát của thể và luật trong nghệ thuật thơ. Bàn luận về hình thức thơ thì quan trọng, nhưng có lẽ cốt yếu hơn nữa là bàn luận về nội dung, thực chất, và những chủ đề của thơ. Chiếc cầu nối giữa cái này với cái kia theo truyền thống là Tam Khoa – thế nào để tập hợp tư tưởng và cảm xúc vào trong chữ, thế nào để đạt được sinh khí mạch lạc, một sinh lực nói ra điều gì đó quan trọng và lý thú với một tác động thích hợp và đáng nhớ. Văn phạm đặt người nói và người nghe vào cùng một đẳng cấp ngôn ngữ học, tự nó thiết lập ra mã luật, qua đó, thông điệp được gửi đi và nhận lại: những thứ nào được kể ra. Lý luận biểu lộ tính cần thiết của quan hệ giữa tiên đề và bằng chứng viện dẫn trong thông điệp và kết luận rút ra từ đấy: thế nào mà những thứ ấy được biết đến. Tu từ thêm da thêm thịt hay tạo ra thể hình cho lý luận trong điều kiện cảm xúc và đam mê, kêu gọi ký ức kết hợp có chung của chúng ta như là minh họa của thông điệp: thế nào mà các thứ ấy truyền thông với nhau. Tu từ dùng những nguồn đặc ngữ phong phú của ngôn ngữ để vạch ra sắc thái tinh tế của châm biếm, mâu thuẫn, ngờ vực, tiếc nuối, nhạo báng, v.v..., thích hợp với đàm luận; và lôi cuốn chúng ta tiếp tục lắng nghe bởi sự khôn ngoan, hồi hộp, và mê hoặc của nó.

Cả ba yếu tố của Tam Khoa đều nằm dưới sự tấn công ý thức qua nhiều thập niên. Văn phạm cũng bị nghi ngờ là một thứ áo trói chuyên quyền, buộc tâm trí người sử dụng ngôn ngữ phù hợp với tiêu chuẩn

a language user to conformity to the cultural norms of his or her society, subtly embedded in the grammatical rules. Semioticians like Saussure, philosophers like Derrida, linguistic sociologists like McLuhan, anthropologists like Lévi-Strauss, and comparative linguists like Sapir and Whorf have attempted (with the noblest of motives) to undermine our trust in the very codes by which we communicate.

Logic, too, came under attack. To the old Romanticist reproach that logic expressed the reality of the head, not that of the heart, were added further accusations, that logic was a western invention, a colonialist tool, a male phallogocentric instrument of domination, an excuse for market exploitation, a reductionist method of alienation. Foucault went so far as to postulate the radical incommensurability of different hermeneutic systems, different “regimes of power and knowledge,” making any notion of a correspondence between language and a mythical “real world” a shared illusion. Feyerabend and Latour went even further, questioning even the validity of the sciences, trapped in a logical system that could not amend itself.

The attack on Rhetoric is even older, going back to Enlightenment questionings of its place in the expression of pure truths, and Puritan or Jansenist suspicions of its place in true religion. The very term “rhetoric” itself, unless qualified by some such phrase as “the field of rhetoric,” means in ordinary parlance something like “spin,” “verbiage,” or “flim-flam.” Eliot deplored Milton’s rhetoric, Williams demanded “no ideas but in things,” MacLeish declared “a poem should not mean but be.”

In recent years there has begun something of a counter-attack in the world of linguistics and neuroscience against this trashing of the ancient ways to articulate energy. Rather devastatingly, Chomsky showed that under all the grammars of the human world lay a fundamental deep syntax,

văn hóa xã hội của ông hay bà ấy, (bằng cách) khéo léo cài đặt trong những luật tắc văn phạm. Những nhà ký hiệu học như Saussure, những triết gia như Derrida, những nhà xã hội ngôn ngữ học như McLuhan, các nhà khảo cổ học như Lévi-Strauss, và ngôn ngữ đối chiếu học như Sapir và Whorf đã thử (với những lý do cao nhã nhất) để xoáy mòn lòng tin của chúng ta vào chính những mã hiệu mà ta dùng để giao tiếp với nhau.

Lý luận cũng vậy, cũng bị tấn công. Đối với lối tiếp cận Lãng mạn cũ rằng lý luận biểu hiện tính hiện thực của lý trí, không phải của con tim, bị buộc thêm những tội xa hơn nữa, rằng lý luận là một phát minh phương Tây, một công cụ thuộc địa, một phương tiện dương tính của thống trị, một bả chữa cho sự khai thác khuyến mãi, một phương pháp giảm thiểu sự xa lạ hóa. Foucault còn đi xa đến độ đặt ra định đề vô ước tính cấp tiến của những hệ thống chú giải bản văn cổ điển khác nhau, những “chính thể sức mạnh và kiến thức” khác nhau, làm cho bất cứ khái niệm nào về trao đổi giữa ngôn ngữ và “thế giới thật” huyền thoại, thành ảo tưởng. Feyerabend và Latour còn đi xa hơn thế, nghi ngờ ngay cả tính hợp lệ của các ngành khoa học, kẹt trong một hệ thống hợp lý mà tự nó không thể cải thiện.

Sự tấn công vào Tu từ có từ xưa hơn nữa, kể từ những nghi vấn thời Ánh sáng, về chỗ đứng của nó trong diễn tả các sự thực nguyên thủy, và sự ngờ vực của Puritan hay Jansenist về vị trí của nó trong tôn giáo xác thực. Chính tự chữ “tu từ”, trừ khi được định giá bởi vài ba thành ngữ như “ngành tu từ,” có nghĩa, trong lối nói bình thường, là “kể chuyện huyền thuyên,” (spin), “dài dòng” (verbiage), hay “tào lao” (flim-flam). Eliot phàn nàn về tu từ của Milton, Williams đòi hỏi “No ideas but in things,” (Mọi tư tưởng, ý nghĩa tự chúng đã nằm sẵn trong vật thể mà tác giả nhắc đến), MacLeish thì tuyên bố “một bài thơ không nên có nghĩa mà chỉ nên là bài thơ.”

Trong những năm gần đây, bắt đầu có một thứ gọi là phản công trong thế giới ngôn ngữ học và khoa học thần kinh chống lại kiểu vứt bỏ những cách cổ điển này để nói lại sinh khí mạch lạc (articulate energy). Gây ấn tượng hơn nữa, Chomsky cho thấy rằng trong tất cả mọi ngữ pháp của thế giới con người có một cú pháp cơ bản nằm sâu bên dưới, và

and Steven Pinker and others connect this syntax with our shared biological evolution. Thus at one stroke, it seems, two postmodernist shibboleths are demolished. If grammar is a falsifying code, it is shared by all humans at least, and has proven its useful applicability to the real world by the fact that we have survived and thrived by its use. And if humans are by nature grammar-using animals, then the essentialist premise rises eerily from the grave—we do have a nature, and that nature is partly abstract and syntactical.

Likewise, logic has found ways to repulse its enemies, by pointing out through mathematics that many different logics can happily coexist (classical logic, Boolean logic, fuzzy logic, quantum logic, transitive versus intransitive logic, etc) without ceasing to be logics and without barriers to translation at their mutual boundaries. Certainly different parts of the universe (which seems to have got back its privilege of really existing out there) operate according to different logics: but those logics can get along within the same universe of discourse, as they do in the same universe of things.

And rhetoric, too, seems to be making a comeback as something not necessarily pejorative. Under the phrase “the rhetoric of,” it has become at least a neutral term, denoting something like “the art of,” “the culture of,” or even “the charming play of”: as in “the rhetoric of couture/fiction/French cuisine/Black hair styling/auto custom design/religion/rap/democracy,” etc. As advertising (Mad Men), high tech (Jobs, The Social Network) and business (Mr. Selfridge) have become respectable, we have started to recognize the fairly harmless boost to our economy that persuasive presentation can provide. Hip creative writing teachers are even urging their pupils to “sell” their story concept or character or point of view to the reader—and selling in this sense is nothing more or less than rhetoric.

Steven Pinker và những người khác nối kết cú pháp này với sự tiến hóa có chung của chúng ta. Như vậy, chỉ một cú đánh, hình như vậy, hai học thuyết hậu hiện đại lỗi thời này bị hủy diệt. Nếu ngữ pháp là một luật tắc giả tạo, ít ra nó cũng được chia sẻ bởi tất cả con người, và đã chứng tỏ tính áp dụng có lợi của nó trong thế giới thật bởi sự kiện rằng chúng ta đã sống sót và thịnh vượng nhờ vào cách sử dụng nó. Và nếu nhân loại bởi đặc tính tự nhiên là những con vật dùng-ngữ-pháp, thì tiền đề cốt yếu nổi lên từ mồ mã ông cha một cách ớn lạnh rằng - chúng ta có một đặc tính tự nhiên, và rằng đặc tính ấy có phần trừu tượng và cú pháp.

Giống như vậy, lý luận cũng tìm được những cách đẩy lui kẻ thù, như vạch ra theo toán học rằng nhiều lý luận khác nhau có thể cùng hiện hữu một cách hòa đồng (lý luận cổ điển, Boolean lý luận, fuzzy logic, lý luận lượng tử, ngoại lý luận và nội lý luận, v.v...) mà không hề thôi không còn là lý luận và không có chương ngại chuyển dịch ở những biên giới hồ tương của chúng. Vài ba nơi nào khác trong vũ trụ (dường như đã lấy lại được đặc quyền thật sự hiện hữu ngoài kia) hoạt động tùy theo những lý luận khác nhau: nhưng những lý luận này có thể hòa thuận với nhau trong cùng một vũ trụ đàm luận, giống như chúng đã từng làm thế trong cùng một vũ trụ của các thứ.

Và tu từ, cũng vậy, dường như đang trở lại như là một thứ không cần thiết phải là xấu xa. Dưới cụm từ “tu từ của,” ít ra nó đã biến thành một từ trung tính, bao hàm các thứ như “nghệ thuật của,” “văn hóa của,” hay ngay cả “vở kịch lý thú của” như trong câu “tu từ của thời trang y phục/tiểu thuyết/nấu ăn kiểu Pháp/kiểu tóc người da đen/thiết kế xe theo ý riêng/tôn giáo/rap/dân chủ,” v.v... Như quảng cáo (Mad Men), kỹ thuật cao (Jobs, The Social Network) và kinh doanh (Mr. Selfridge) đã biến thành đáng nể, chúng ta bắt đầu nhận ra những cú đẩy tương đối vô hại cho kinh tế mà trình bày mang tính thuyết phục có thể mang lại. Những thầy cô dạy viết văn cấp tiến còn thúc giục học trò của họ “bán” khái niệm trong truyện hay nhân vật hay quan điểm của mình cho độc giả - và bán ở đây theo cái nghĩa là không có gì nhiều hơn hay ít hơn là tu từ cả.

*Military in their khakhis, they invade
the chic café.
Smirnoff tinkles in their tumblers.
No one's drinking Perrier.*

*In the parking lot a valet
Sunbathes by a sleek Mercedes
Till he's prodded by a matron
For directions to the Ladies'.*

*Meanwhile at a dockside table, virginal
in tennis whites,
Figuring the least caloric way
to staunch their appetites,
Sit two sweaty Junior Leaguers,
wilting from their one-on-one.
Stoically they choose the fruitcup
and a glass of Haut-
Brion.*

*Meanwhile like great diplomats
With elegance and statesmanship,
From the ruins of a luncheon
Waiters excavate their tip. ...*

This exquisite trochaic confection would be quite impossible without the full resources of the Trivium. Gioia knows what things are called, organizes them together with ruthless logical precision, and rhetorically distributes with them a wealth of subtle and complex feeling and attitude. By the way, the ending of the poem totally reverses any expectation that this poem is the standard politically-correct critique of the wealthy:

*But tonight I hope they prosper,
Are they shallow? I don't care.
Jealousy is all too common,
Style and beauty much too rare.*

Just taking some examples almost at random from poems by contemporary writers who are aware of the resources of the Trivium:

*Now I'm going to define true love.
Don't worry—I won't go slack or soft,
it won't*

*Binh lính trong quân phục ka-ki,
chiếm đóng quán cà phê thời thượng.
Smirnoff (vodka) leng keng trong ly
của họ. Không ai uống nước suối Perrier.*

*Trong bãi, người giúp đậu xe
Phơi nắng bên chiếc Mercedes bóng loáng
Cho đến khi có khách thúc dậy
Hỏi đường đến nhà vệ sinh nữ.*

*Trong khi đó ở bàn cạnh bến tàu,
trình khiết trong giày tennis trắng,
Suy tính cách nào ít ca lô ri nhất để cầm
lòng thèm ăn của họ,
Hai hội viên Thanh Niên dầm mồ hôi, mệt
rã sau trận đấu một chọi một.
Kiên cường họ chọn chén trái cây và
một ly Haut-Brion.*

*Trong khi đó, tựa những nhà ngoại giao lớn
Vời thanh lịch và nghệ thuật quản lý,
Từ những tàn tích của một bữa ăn trưa
Bồi bàn bới lấy tiền buộc bo-a của mình...*

Sự pha chế âm tiết nhấn không nhấn (trochaic) tinh tế này sẽ vô khả thi nếu không có đầy đủ các phương kế Tam Khoa. Gioia biết các thứ gọi là gì, sắp xếp chúng lại với độ chính xác hợp lý một cách đầu ra đó, và phân phối cho chúng sự dồi dào cảm xúc và thái độ tinh tế phức tạp một cách tu từ. Sẵn đây, kết cuộc bài thơ hoàn toàn ngược lại bất cứ mong mỏi nào cho rằng bài thơ này chỉ trích bọn nhà giàu theo đúng tiêu chuẩn chính trị phải đạo (politically-correct):

*Nhưng đêm nay tôi hy vọng họ sẽ phồn vinh,
Họ có nông cạn không? Mặc kệ.
Ghen tuông thì quá sức bình thường,
Phong cách và nét đẹp quá sức hiếm hoi.*

Ta thử lấy vài thí dụ ngẫu nhiên viết bởi các nhà thơ đương đại có đề ý đến các phương kế Tam Khoa:

*Giờ thì tôi sẽ định nghĩa tình yêu chân thật.
Đừng lo – tôi sẽ không nhu nhược hay
mềm yếu, đấy sẽ không*

*Be a load of sentimental crap. I don't
Describe it in terms of the turtle-dove.
Give me a break. It bubbles up the way
That lava does, too hot to touch or know,
For it both burns and makes. Just watch
it go
Across the little roads of what we say
We think we know we are.*

*(from David Rothman's "What Love Is," The
New Formalist, April 2011 (<[http://thefor-
malist.org/archives/1233](http://thefor-
malist.org/archives/1233)>)*

The phrase “the little roads of what we say/ We think we know we are” uses the full stretch of recursiveness that for Chomsky constitutes the uniqueness of human grammar, to say something otherwise unsayable. We are something; maybe we know what we are; at least we think we know; or maybe we only say that we think so, but can't be sure that we really do have that belief. And then he runs lava through the whole construction.

Or take these lines from Jan Schreiber's “The Stone Mason:”

*And gradually the thing materializes,
assumes the shape he'd say he worked
to build
although the details harbor some surprises
and there are places where he'd say
he failed.*

(in The Poem Tree: An Online Poetry Anthology <http://www.poemtree.com/poems/StoneMason.htm>)

Like Rothman, he plays with the difference between “worked to build that shape” and “say he worked to build that shape,” and adds the marvelous ambiguity of “would” as in the repeated phrase “he'd say.” Is it that he was always in the habit of saying (“would say”) that it was intentional, or that of course he “would say” that, or have to admit that the whole thing came about more or less by chance and circumstances—or is it that while building he decides that in his future account of his work he was going to explain (“would say”) it in such and such a way?

(Be continued)

*Là một đống tào lao ủy mị. Tôi không
Miêu tả nó bằng biểu tượng an bình.
Cho tôi một cơ hội. Nó sôi bọt lên
Loại dung nham đỏ, quá nóng để sờ hay biết,
Bởi vì nó vừa đốt vừa tạo ra. Chỉ nên
nhìn nó đi
Qua những con đường nhỏ của điều
chúng ta nói
Chúng ta nghĩ rằng mình biết mình là đây.*

Cụm từ “the little roads of what we say/We think we know we are” dùng nguyên cả nghĩa rộng của tính đệ quy đối với Chomsky chỉ định tính đặc thù của ngữ pháp nhân loại, để nói đến một thứ gì đó không thể nói được. Chúng ta là thứ gì đó; có lẽ chúng ta biết mình là cái gì; ít ra chúng ta nghĩ rằng mình biết; hay có thể chúng ta chỉ nói rằng chúng ta nghĩ vậy, nhưng không thể chắc được rằng mình thật sự có niềm tin đó. Và rồi ông dẫn dung nham chảy qua suốt cả cơ cấu (bài thơ).

Hay thử lấy những câu này trong “The Stone Mason” của Jan Schreiber:

*Và từ từ thứ ấy thành hình,
nhận lấy thể hình mà ông nói ông
đã làm để dựng ra
mặc dù chi tiết ẩn chứa vài ngạc nhiên nào đó
và có những chỗ ông nói rằng ông đã thất bại.*

Giống như Rothman, ông đùa với sự khác biệt giữa “worked to build that shape” và “say he worked to build that shape,” và thêm vào đây sự mơ hồ của “would” trong những cụm từ lặp lại “he'd say.” Có phải ông luôn luôn có thói quen nói rằng (“would say”) đây là cố tình, hay dĩ nhiên đây là ông “would say”, hay phải nhìn nhận rằng toàn thể thứ đó ít nhiều được thành hình bởi ngẫu nhiên và hoàn cảnh – hay đây là trong lúc xây dựng ông quyết định rằng bản tường trình tương lai của mình về công việc mà ông sẽ giải thích (“would say”) nó bằng cách này và cách này?

Điểm Thọ chuyển dịch

Còn nữa)

a.d. winans

PANAMA MEMORIES

The young Panamanian girl
sitting alongside her sister
in slip and bare feet
reading a comic book

chewing on bubble gum
at a brothel called The Teenage Club
waiting for the first GI's to arrive

six girls lined-up like bowling pins
rooted to their chairs
with zombie like stares
doing a woman's thing inside
a child's body

a.d. winans has published 65 books and chap-
books of poetry and prose. He edited and pub-
lished Second Coming Press for 17 years. He
appeared in the film, *When I Die I Won't Stay
Dead*, a documentary on the life of the Beat
poet Bob Kaufman.

Bill Wolak

THE LOVER'S BODY

May your hands
reach beyond dreams
where moonlight
awakens as flesh.

May your kisses
seep deeper than rain
into the body's
pink crossroads.

May your fingers
touch the unexpected
always with the thrill
of loving.

Translated into Vietnamese by Khe Iem

a.d. winans

KÝ ỨC PANAMA

Cô gái trẻ người Panama
ngồi kế bên chị trong
cái áo choàng và chân trần
đang đọc cuốn sách hài hước

nhai kẹo cao su trước một nhà chứa
được gọi là Câu Lạc Bộ Tuổi Teen
đợi người lính Mỹ đầu tiên của cô tới

sáu cô gái ngồi dán chặt trên
những chiếc ghế ngay hàng thẳng lối
với cái nhìn lạc thần đang làm
công việc của người đàn bà trong
thân xác tuổi vị thành niên

Translated into Vietnamese by Khe Iem

a. d. wnans đã xuất bản 65 tác phẩm về thơ và
văn xuôi, biên tập và xuất bản Second Coming
Press trong 17 năm. Ông xuất hiện trong phim
tài liệu, *When I Die I Won't Stay Dead*, về nhà
thơ Beat, Bob Kaufman.

Bill Wolak

THÂN XÁC NGƯỜI YÊU

Có thể tay em với
qua bên kia những giấc
mơ nơi ánh trăng được
đánh thức như da thịt

Có thể nụ hôn em
thâm thấu sâu hơn cơn
mưa bên trong chỗ giao
điểm hồng của cơ thể.

Có thể những ngón tay
em chạm tới những gì
không mong đợi luôn luôn
với sự rộn ràng của

tình yêu.

** Tác giả so sánh ánh trăng cũng như da thịt
con người được đánh thức từ những giấc mơ.*

Bill Wolak is a poet who lives in New Jersey and teaches Creative Writing at William Paterson University. He has just published his thirteenth collection of poetry entitled *Love Opens the Hands*.

Bill Wolak sống ở New Jersey và dạy Sáng tác ở đại học William Paterson. *Love Opens the Hands* là tập thơ thứ 13 của ông.

Phill Provance
TOO FUNNY

Phill Provance
QUÁ BUỒN CƯỜI

after Jean Follain

sau Jean Follain

Drunk one morning
beneath the sallow night
the teacher fell asleep
on a massage bed at his gym
the warm jets of water
nuzzling his muscles
and prying at his bones
with delicate fingers.
He slept there three hours
with not a soul to wake him
then drove home soberly
fleeing a migraine.
His story now finished
the blonde waitress frowns
at tumblers and jiggers
arrayed like small houses
while huddled adjacent
his painter friend howls
till tears swarm his eyes
like skylarks.

Người giáo viên say từ hừng
đông tới hết buổi sáng hần
ngủ gục trong bồn tắm ở
phòng thể dục những tia nước
ấm rúc vào thớ thịt và
những ngón tay mềm tọc mạch
vào xương cốt hần ngủ mê
mệt sau đó say khướt về
nhà cơn đau nửa đầu biến
mất. Câu chuyện của hần đến
đây chấm dứt. Cô hầu bàn
tóc vàng cau có trước những
chiếc cốc lớn nhỏ xếp đôn
cục như những ngôi nhà nhỏ
người bạn họa sĩ của hần
hú cho đến khi nước mắt
dàn dựa như bầy chim chiền
chiện.

Translated into Vietnamese by Khe Iem

Phill Provance's work has appeared or is forthcoming in *The Baltimore Sun*, *Orbis*, *Vine Leaves*, *Cha*, *Noctua*, *Arsenic Lobster*, *The Axe Factory Review* and many others. He is also the author of *MediaTier Ltd.'s The Adventures of Ace Hoyle*, and in 2011, Cy Gist Press published his first poetry chapbook, *The Day the Sun Rolled Out of the Sky*.

Phill Provance: Thơ ông đã và sắp xuất hiện trên *The Baltimore Sun*, *Orbis*, *Vine Leaves*, *Cha*, *Noctua*, *Arsenic Lobster*, *The Axe Factory Review* và nhiều tạp chí văn học khác. Tác phẩm: *The Adventures of Ace Hoyle*. Tập thơ đầu tay của ông *The Day the Sun Rolled Out of the Sky* được xuất bản năm 2011.

Lidia Chiarelli
TIMES SQUARE

Switch on
switch on once more
lights at Times Square.

Switch on for me
in my last night in New York.

The hot air in the streets is a gentle cloak
that wraps me up.

Like windmills moving and moving
don't stop your dance.

Let my eyes get lost
again
into your
whirl
so sweet
so intoxicating.

Translated into Vietnamese by Khe Iem

Lidia Chiarelli (Torino, Italy). Artist and poet, co-founder, with Aeronwy Thomas, of the art-literary *Movement Imagine & Poesia* (2007). Lidia's passion for creative writing (started when she was a school teacher) has motivated her to write poetry and she has become an award winning poet since 2011.

Carolyn Mary Kleefeld
SHEER MAGIC

for DC

Aroused by
your tender embrace,
I bloom like sheer magic
orchestrated by the divine.

Like quintessential chords,
we merge, dancing
in the shifting light,
wondrous to behold.

Lidia Chiarelli
TIMES SQUARE

Bật lên
bật lên một lần nữa
ánh sáng ở Times Square

Bật lên vì tôi
trong đêm cuối cùng ở New York

Không khí nóng trên đường phố là chiếc áo choàng
choàng lấy tôi

Như những cối xay gió chuyển động và chuyển động
đừng dừng lại cuộc nhảy múa của anh

Hãy để mắt tôi thất lạc
lần nữa
trong cơn
cuồng quay của anh
sao mà ngọt ngào
sao mà say sưa

Lidia Chiarelli (Torino, Italy), nghệ sĩ và nhà thơ, đồng sáng lập, với Aeronwy Thomas, phong trào văn học nghệ thuật *Imagine & Poesia* (2007). Sự đam mê sáng tác khi bà dạy học đã thúc đẩy bà làm thơ và trở thành nhà thơ đoạt giải từ năm 2011.

Carolyn Mary Kleefeld
HOÀN TOÀN MA THUẬT

for DC

Đánh thức bởi
vòng tay ôm dịu dàng của
anh, tôi bùng nổ như ma
thuật hòa âm bởi thánh thần.

Như những hợp âm tinh túy
chúng tôi hòa nhập, nhảy múa
trong ánh sáng thay đổi,
nhìn ngắm đèn dị thường.

Our sublime moments unfurl
in an exotic twirl,
as we emit the musk of all lovers
lost beyond time.

Những khoảnh khắc thăng hoa
trải ra trong vòng xoáy lạ kỳ
đương khi chúng tôi tỏa ra mùi xạ hương của những
người yêu nhau mất đi không thể tìm lại.

Translated into Vietnamese by Khe Iem

This poem is published in “The Divine Kiss: An Exhibit of Paintings and Poems in honor of David Campagna” Cross-Cultural Communications, NY, The Seventh Quarry Press, Wales 2014.

Bài thơ được in đăng trong “The Divine Kiss: An Exhibit of Paintings and Poems in honor of David Campagna” Cross-Cultural Communications, NY, The Seventh Quarry Press, Wales 2014.

Frederick Feirstein
SHAKESPEARE

If I could live a Muslim cabbie’s day
Driving in traffic, parking at noon to pray
In 96th Street’s Mosque, I’d stop to chat
With vendors hawking fruit, pashminas, books
Even about my centuries of fame;
If I could be a New York City hack
I’d give up every sonnet, every play,
Not in disgrace with men’s eyes, not in shame
For just one sandwich stuffed with sizzling fat
Plump Falstaff in a greasy apron cooks,
I’d take blank time, not scripted Fortune, back.

Frederick Feirstein
SHAKESPEARE

Nếu tôi có thể sống một ngày của
Người tài xế taxi đạo Hồi lái
Trong lúc đông xe, ngừng lại buổi trưa
Cầu nguyện tại Thánh đường Hồi giáo đường
96, tán gẫu với những người bán
Trái cây lẻ, khăn trùm đầu, sách, ngay
Cả hàng thế kỷ tăm tiếng của tôi;
Nếu tôi có thể là người tài xế
Taxi ở thành phố New York, tôi
Sẽ từ bỏ mỗi bài thơ, mỗi vở
Kịch, không được trọng vọng dưới mắt mọi
Người, không xấu hổ với chỉ một chiếc
Bánh sandwich nhét đầy mỡ nóng do
Falstaff béo tròn mặc chiếc tạp dề
Dính dầu mỡ làm, tôi chọn một tương
Lai mở, không phải thứ tương lai tiền
Định, ngược đời.

Translated into Vietnamese by Khe Iem

Frederick Feirstein is a playwright with a dozen New York productions. His first play, *Simon and the Shoeshine Boy*, was first produced at the Chelsea Theater Center. He also writes film and television. Frederick Feirstein has had eight books of poetry published. His first, *Survivors*, was selected as one of the two Outstanding Books of the year by the American Library Association. He was co-founder of the Expansive Poetry movement and originated the Barnes & Noble reading series.

* *Sir John Falstaff* là nhân vật trong kịch *William Shakespear*.

Frederick Feirstein là kịch tác gia, đã có cả mười hai vở được diễn ở New York. Vở kịch đầu tiên của ông, *Simon Và Cậu Bé Đánh Giày*. Ông cũng viết kịch bản phim và truyền hình. Frederick Feirstein đã cho xuất bản tám tập thơ. Tập thơ đầu tay, *Những Người Sống Sót*, được hiệp hội thư viện Mỹ bình chọn là một trong hai cuốn sách xuất sắc nhất trong năm. Ông là người đồng sáng lập phong trào *Thơ Mở Rộng* và là người tạo ra chương trình đọc sách của nhà Barnes & Noble.

Tom Riordan
IGNORANCE

We had heard predictions
old wives' tales
urban legends
and the rants of lunatics
    but when it actually came
    there was no way
    to describe
    much less allay our terror
The invasion so massive
and so wholly alien
so unremitting
cold and frenzy driven
    erasing everything
    humankind had ever built
    known in the past
    dreamed as a future
No tools to fight it
idea of its origin
or clue to its intent
beyond entombing us
    we gave in to hysteria
    we fled until we fell
    because we didn't know
    what snow was

Translated into Vietnamese by Khe Iem

Tom Riordan lives in New Jersey in the U.S. He teaches English, runs the Environment Commission in his town, and writes.

Tom Riordan
SỰ DỐT NÁT

Chúng ta đã nghe những lời tiên
tri chuyện những người vợ già những
truyền thuyết phố thị những lời huyền
hoang của kẻ mất trí
    nhưng khi nó thật sự đến không
    có cách nào để diễn đạt
    càng không có cách nào để
    giảm bớt sự kinh hãi của chúng ta
sự xâm lấn quá ồ ạt
và hoàn toàn quá xa lạ
không ngừng nghỉ lạnh giá và
tới mức điên cuồng
    xóa bỏ mọi thứ
    loài người từng lập nên
    biết trong quá khứ
    mơ như một tương lai
không có công cụ để chống lại nó
không có ý tưởng về nguồn cội nó
không có manh mối về ý định nó
hơn là chôn chúng ta xuống mộ
    chúng ta chịu thua sự cuồng loạn
    chúng ta chạy trốn cho tới khi ngã xuống
    bởi vì chúng ta không biết
    tuyệt là gì

* Chúng ta không có những hiểu biết về tuyết nên không biết điều gì đã xảy ra.

Tom Riordan sống ở tiểu bang New Jersey. Ông dạy Anh ngữ, điều hành Ủy Ban Môi Trường trong thị xã, và viết.